

MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, YOUTH AND SPORT

„1 DECEMBRIE 1918” UNIVERSITY OF ALBA IULIA

FACULTY OF HISTORY AND PHILOLOGY

HISTORY DEPARTMENT

**THE OLD ROMANIAN BOOK IN BART
DINASTY PRINTING WORKSHOP**

(THE END OF XVIIIth CENTURY –
THE BEGINNING OF XIXth CENTURY)

DOCTORAND THESIS
(ABSTRACT)

SCIENTIFIC COORDINATOR

Professor PhD EVA MÂRZA

PhD Student

CORNEL MARIA

ALBA IULIA

2011

Table of contents

Argument	4
Abbreviations	7
I. Aspects of printing history in Sibiu (XVIth – XIXth centuries)	8
II. The favorable context editing in Romanian by Petru Bart to the end of XVIIIth century	20
III. Considerations regarding the type of works published and their edition number	47
IV. Romanian books published sequences of the family printing Bart	113
V. Workers, circulation and distributors of Romanian books published in Sibiu to the end of XVIIIth century and the beginning of XIXth century	138
VI. Ornaments of Bart books	173
Conclusions	231
Annexes	
Bart printing relationships with Romanian elite of time	242
Bart printed matter catalogue	
Table A	244
Table B	266
Table C	281
Table D	293
Bibliography	303

KEYWORDS: *Bart printing workshop, XVIIIth – XIXth centuries, Enlightenment, calendars, old religious books, old romanian school books, orthodox bishop, Transylvania, balcanic and western ornamentics, pribilege of printing.*

The end of the XVII-th century witnessed the change of destinies in this corner of Europe tried by political, military, socio-economic and cultural upheaval. On one hand, Transylvania entered the dominion of the Habsburgs who saw an 150-old dream come true. They brought the Counterreformation which, through Greek-Catholocism, opened the gates to a European education for the Transylvanian people, whether they joined or not the new religion. At the same time, at another level, the German from Sibiu, Johann I Barth (cca. 1670 – 1746), founded a printing press, starting a dynasty. The fact that the town of Sibiu had become the political, administrative and military centre of Transylvania in 1717 increased the contacts of the printer with the authorities through printing various official papers. His son Johann the II-nd Barth (1702 – 1782), having studied printing in central Europe, understood, given the vicinity of Oltenia and Muntenia, that the Romanians represented a huge potential. He purchased later, around 1772, a set of slavonic letters, maybe to compete with the printing shops from Blaj and Viena.

Petrus Barth or Petru Bart (1745 – 1801) followed in his footsteps. Beginning his activity as a printer, working with his father, in the 80's, he faced a strong competition, first of Samuel Sardi and then of his former associate, Martin Hochmeister, who inherited his shop. Moreover, the latter managed to obtain a series of privileges, overshadowing the competing printing shop. All these made Petru Bart establish a strategy in order to avoid bankruptcy. All the historical processes taking place at the time, when Romanians were more and more mentioned in the political, military, socio-economic and cultural projects of the local and central elites, couldn't have left him indifferent. The Romanians – yes! That was the saving solution! Maybe P. Bart had this idea as part of the upbringing in his family, considering the experience his father had acquired in his youth, across the Carpathians, in Oltenia.

Living and working in Sibiu that was so close to the border with ? ara Româneasca, Petru Bart knew about the great traffic of Romanian books that came across the Carpathians, in spite the imperial restrictions. The great demand of books in Romanian had many causes and we have no reason to believe that the German printer didn't know about them. Maybe he didn't have information from the official statistics, but he was aware that Romanians represented a comfotable majority in Transylvania and other provinces of the empire. He must have surely known that the Romanians who didn't join the Greek-Catholic religion rejected

whatever was printed in Blaj or Viena. The complaints of the Romanians and Serbs from Banat in the 8-th and 9-th decades about the quality and doubtful orthodox line of the books published by Iosif Kurzböck in Viena were eloquent. Even if he didn't actually live in Sibiu but a few kilometres away, at Ra?inari, the Orthodox bishop of Transylvania strengthened the position of the Orthodox Romanian community in the area, creating the premises of continuous absorption of Romanian books from across the border.

But the true lucky star of the Bart shop at the end of the XVIII-th century was Josef the II-nd. Maybe his visits in 1773 and 1783 and his desire to improve the Valah situation created at the time, in Petru Bart's mind, the impression that, once he became emperor, he would take steps in that direction. This is how is explained the request adressed directly to the emperor in November 1781, shortly after he had become regonised as a sovereign and in the context of the *Edict of concivility* and the *Edict of tolerance* had come into effect. In the document, Johann the II-nd Barth and his son requested the exclusive right of publishing, over a period of 20 years, for the Orthodox Romanians, bringing as an argument the lack of an Orthodox printing press in Hungary and Transylvania, but also presenting economic reasons. They made sure to show that they assimilated the Enlightenment idea of educating the masses, sustaining that the Romanians are capable of being educated. These things demonstrate the pragmatic approach of the representatives of this family who touched a chord relating to the governing conceptions in the time of enlightened absolutism. Nevertheless, only in 1784, Petru Bart managed to present a list with the necessary books he intended to publish to the Orthodox Romanian community.

Martin Hochmeister's undesirable catholicism, the peasants' revolt in 1784, Ioan Molnar Piuariu's efforts, the emperor's interest for the development of primary school education, reflected, among others, in the appointment of Dimitrie Eustatievici as a school headmaster, the financial problems of the Blaj printing press and the outbreak of the war with the Turks in the late summer of 1787 created the necessary conditions for granting to Petru Bart the monopoly of publishing in Romanian and Greek for the non-Catholics from Transylvania. The request for the use of Greek was natural considering there was a Greek Company in Sibiu, a closeness to the Greek world, and especially the existence of phanariot elites across the Carpathians. Therefore, the day of 16th of July 1788, the date when the contract between the Bart printing shop and the provincial authorities was a day of celebration for the owner and his family.

But their enthusiasm was shortlived. The profit, most probably small, resulted from selling school books and problems with the printers Iosif Kurzböck ? i ? tefan Novacovici

from Viena in 1792-1793 darkened the activity of the Bart printing shop. In 1793 the German entrepreneur from Sibiu lost forever the monopoly of publishing religious books for non-Catholics, for which he had fought so much during the former decade. That is why the number of publications after 1793-1795 never reached the level from the beginning years – 1788-1792.

His son, Johann Andreas Barth or Ioan Bart (1773-1832) and the last representative of the dynasty, had to fight, in order to remain on the market, with competition from Blaj, Buda, Braşov, not to mention Martin (von) Hochmeister or Samuel Filtsch from his native town.

He took over and improved the contacts his father had established with the Romanian social and cultural elite of the time. The two Barts had amiable professional relations with the bishops Ghedeon Nichitici, Gherasim Adamovici and Vasile Moga but also with the vicars Ioan Halmaghi, Ioan Popovici de Hondol and Nicolae Huşovici. All these personalities supported spiritually or even financed some of the editions published in Sibiu. There were also contacts with school masters Dimitrie Eustatievici, Radu Tempea, Gheorghe Haines and Moise Fulea who published themselves at the Bart press. From the group that collaborated with them we may mention the teachers Radu Duma, Ioan Popovici Barac, the lawyer Vasilie Aaron, the doctors Ioan Molnar Piuariu and Vasilie Popp and the teacher from Blaj, the monk Samuil Micu, the last three having studied at Viena. Maybe through these, Petru and especially Ioan Bart may have met Gheorghe ? incai and Petru Maior. The list can continue with the merchants Gheorghe Nicolau from Braşov, Constantin Hagi Popp from Sibiu, and with the representatives of religious elites from ?ara Ro mâneasca, the mitropolite Filaret, the bishop Iosif from Argeş or the archbishop from Râmnic, Nicodim Greceanul. Many of these personalities may have been members of "The Philosophical Society of the Romanian People from the Principate of Transylvania" that financed some of the books printed by the Barts.

The origins of the editorial policy of the printing shop in discussion must be looked for in the memorandum and the list presented to Sibiu Magistrate in 1784. It isn't unimportant to say that most of the items on the list were religious writings. Some titles from the editorial project are, even today, not sure to have been published. On the other hand, Bart printing shop released religious writings, not mentioned in 1784, which were famous in Sibiu and were reprinted in several new editions: *Ceasoslovul*, *Psaltirea*, *Acatistul*. They show the pragmatic approach of the German printers to meet the demands of the traditional Romanian books market.

Statistics show that writings with religious content represented, even in the first decades of the XIX-th century, 50 % out of the works published in Sibiu by Bart. If we

consider their purpose, categories are diverse: religious writings were followed by calendars, real textbooks, fiction, popular books, scientific books. In other words, Petru and Ioan Bart printed anything, if censorship allowed and benefits appeared. This is made clear by the fact that they printed books in Romanian, using the Latin alphabet for certain highly positioned Greek Catholic priests.

The editions had between 200-300 and a few thousands issues depending on the type of material and its role.

The wealth of books printed in Sibiu included both well-known books in the Romanian area, imitated using the model of writings published in Râmnic, Viena, Blaj, Bucureşti, Iaşi, Braşov, and translations or re-writings from the world literature – older or contemporary – and even original works. Translation and re-writings were from German, Neo-Greek, Latin, Slavonic. In this context Bart printing shop remains in the history of Romanian culture through some editorial firsts: *Gramatica românească* by Radu Tempea, 1797, *Liturghiile* and the world history by Ch. F. Millot din anul 1798, *Cuvânt pe scurt*, 1804 ? *i Despre apele minerale*, 1821 by the doctors Michael Neustädter, respectively Vasilie Popp. On this list there are also titles like: *Patima ? i moartea Domnului*, 1808 by Vasilie Aaron, but especially, from the point of view of popular taste, books with large popular appeal - *Alexandria*, 1794, *Esopia*, 1795, *Bertoldo*, 1799, *Sindipa*, 1802.

Most of the books published in the town on the Cibin river by the two Barts have an 8° format, out of commercial reasons, also because there appeared changes at the level of the relation reader-book among the Romanian population. The colour used the most was black and the pages were marked in Arab numbers. The red colour and Slavonic lettering were used at the advice or the request of the owners or editors, under the pressure of tradition.

The structure of Bart printed works was not so different from those from across the mountains or Europe in general. The title pages tried to give as much information on the book and the relation of the author, translator, editor, censor, printer with it. The prefaces wished to justify the printing endeavours and, from this point of view, they represent valuable sources on historical events and mentalities. To these elements are added lines, mottos, censorship approval, contents, epilogue, errata. The interface of the Romanian books printed in Sibiu hid from the readers, in most cases, the names of those who worked on printing them: diortositori (texts correctors), zeţari (compositors), drugari (using printing press), pilcari (lubricating the ink letters) etc. but engravers, too. The type of major and minor decoration of the books shows both the use of Romanian models and those from the western and central-european area.

As to organised spreading of their products, printers-owners Bart, little used to offering gifts, commercially practised selling their books, directly from their book shop or at fairs, or indirectly through intermediaries like bookbinders, merchants, bishops, monasteries.

The last five decades of our printing press showed a great interest for the Romanian books. It is difficult to see Petru Bart as a visionary, a person who might have seen the revolutionary evolution of the Romanian population during the monarchy. What characterized him was a pragmatic approach, the idea of using whatever it takes to save him from bankruptcy. However, by issuing Romanian books to all walks of life in the Transylvanian Romanian society, the printing press from Sibiu contributed to the preservation of the national identity and the improvement of national culture. The consequences were not only the gradual appearance of a Romanian literary and scientific language but also the change in constitutional order in Transylvania. At the level of the Austrian empire, Bart printing press was second in rank. But being active in a Europe at the turn of the XVIII-th and XIX-th centuries within a greater process of mingling of the Enlightenment with the idea of Nation, it has a relevant role which has to be appreciated since it didn't have the major financial support of an educational or religious institution.

Petru and Ioan Bart deserve to appear on the list of 100 Sibiu citizens of all time.

BIBLIOGRAPHY

I. ORIGINAL SOURCES

1) Arhiva Mitropoliei Ardealului, Arhiepiscopia Ortodoxa Româna Sibiu, nr. inv. 3/ Registrul 1810, Protocolul din 23 ianuarie, procesul verbal nr. 78.

II. PUBLISHED SOURCES

II.A Modern books

1) Bianu, Ioan, Hodos, Nerva, Simonescu, Dan, *Bibliografia Româneasca Veche*, vol. II-IV, Bucuresti, Ed. Academiei Române, 1910 – 1944.

2) *Bibliografia Româneasca Veche – îmbogățită și actualizată – vol I (A – C)*, Târgoviște, Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”, CIMEC, 2004.

3) Iorga, Nicolae, *Scrisori și inscripții ardelenice și maramureșene I. Scrisori din arhiva grecilor Sibiului, din arhiva Protopopiei neunite a Făgărașului și din alte locuri*, București, Atelierele grafice Socec et Comp., 1906.

- 4) Limona, Dumitru, *Catalogul documentelor referitoare la viața economică a țărilor Române în sec. XVII – XIX. Documente din Arhivele Statului Sibiu*, vol. I, București, 1966.
- 5) Năgler, Doina, *Catalogul Transilvanicelor vol I (sec. XVI - XVII), vol II (sec. XVIII)*, Sibiu, 1974, 1982.
- 6) Pacăian, Teodor V., *Cartea de aur sau Luptele politice-naționale ale românilor de sub coroana ungara*, I, ediția a II-a, Sibiu, Tipografia Iosif Marschall, 1904.
- 7) Pușcariu, Ilarion, *Documente pentru limba țărilor și istoria*, tom I, Sibiu, Tipariul Tipografiei Archidieceesane, 1889.
- 8) Raduțiu, Aurel, Gyémánt Ladislau, *Repertoriul actelor oficiale privind Transilvania tipărite în limba română 1700 – 1849*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1981.
- 9) Țămpel, Gabriel, *Copiți de manuscrise românești până la 1800*, vol. I, București, Ed. Academiei Republicii Populare Române, 1959.

II.B Old Romanian printings

- 1) Aaron, Vasilie, *Versuri veselitoare la ziua numelui Exzellenței Sale domnului domn Ioan Bob [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1806.
- 2) Idem, *Versuri veselitoare într-o cinstea prealuminatului și preaosfințitului domn Samuil Vulcan episcopului greco-catolicesc al Oradiei Mari [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1807.
- 3) Idem, *Perirea a doi iubiți și adeca Jalnica întâmplare a lui Piram și Tisbe carora s-au adeogătat mai pe urma nepotrivită iubire a lui Echo cu Narcis scrise în versuri [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1807.
- 4) Idem, *Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1808; ed. a II-a, 1829.
- 5) Idem, *Vorbire în versuri de glume între Leonat beivul om din Longobarda și între Dorofata muiarea sa [...]*, ed. a II-a, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1815.
- 6) Idem, *Anul cel manos. Bucuria lumii. Un cântec în stihuri îndemânatece [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1820; ed. a II-a, 1830.
- 7) Idem, *Istoria lui Sofronim și a Haritei cei frumoase fiicei lui Aristef mai marelui din Milet [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1821.
- 8) *Acatist al preasfintei Nascatoarei de Dumnezeu și alte acatiste și rugăciuni foarte de folos [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1792; ed. a V-a, 1807; ed. VI-a, 1810, ed. VII, 1819; ed. a VIII-a, 1821; ed. a IX-a, 1829.
- 9) *Acatistul și paraclisul sfintei Cruci [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1802.

- 10) Barac, Ioan Popovici, *Istorie despre Arghir cel frumos ? i despre Elena cea frumoasa ? i pustiita craiasa [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1801.
- 11) *Bucoavna pentru înva? atura pruncilor [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1792; ed. a III-a, 1803; ed. a IV-a, 1808; ed. a VI-a, 1821.
- 12) *Bucoavna pentru pruncii cei române?ti carii sa afla în Marele Prin? ipat al Ardealului [...]*, ed. a II-a, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1797; ed. a III-a, 1815 (fragment).
- 13) *Bucoavna sau carticica de nume [...]* *Bukoavne' szau ke'rticsike' de nume [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1820; ed. a II-a, 1826.
- 14) *Calendari românesc vechi a lui Iulian pa anul de la Hristos 1803 [...]*, ed. a X-a, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1803.
- 15) Campe, Johann H., *Carticica naravurilor bune pentru tinerime [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1819.
- 16) *Catavasieri grecesc ? i românesc [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1803; ed. a II-a, 1808; ed. a III-a, 1812; ed. a IV-a, 1817.
- 17) *Ceale opt glasuri sau Octoihul cel mic [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1808; ed. a III-a, 1826; ed. IV-a, 1830.
- 18) *Ceasoslov întru marirea sfîntei de o fiin? a facatoarei de via? a ? i nedepar? itei Troi? i, Tatalui, Fiului ? i Duhului Sfânt [...]* *sau tiparit întru acest chip*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1790; ed. a VIII-a, 1809; ed. a IX-a, 1811; ed. a XI-a, 1817; ed. a XVII-a, 1830.
- 19) Eustatievici, Dimitrie, *Dezvoaltele ? i talcuitele Evanghelii a duminecilor, a sarbatorilor ? i a oare? carora zile spre trebuin?a catehe?ilor ? i a dascalilor neuni? i ce sa afla în Mare Prin? ipatul Ardealului [...]*, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1790.
- 20) Idem, *Scurt izvod pentru lucruri de ob?te ? i de chilin în scrisori de multe chipuri [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1792; ed. a II-a, 1803.
- 21) Idem, *Sinopsis adeca Cuprindere în scurt a cei Vechi ? i a cei Noaoa Scripturi adeca a Bibliei*, ed. a II-a, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1808.
- 22) Halmaghi, Ioan, *Mâna lui Damaschin acum întâi într-acest chip pe în?eles a?ezata cu multe alte adaose rânduieli îmboga? ita ? i tiparita pentru folosul de ob?te al pravoslavnicilor de Besearca rasaritului*, Sibiu, [Tipografia Petru Bart], 1793.
- 23) *Istoria a Alexandrului celui Mare din Machedonia [...]*, ed. I, [Cluj], Tipografia Petru Bart, 1794. Am vazut ? i a? a-zisele edi? ii a II-a din anii 1810 ? i 1824.
- 24) *Istoria Sindipii filosofului [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1802.

- 25) *Întru slava sfintei cei de o fiin? a ? i nedespar? itei troi?e, Tatalui, Fiului ? i Sfântului Duh. Alfavita sufleteasca [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1803; ed. a II-a, 1803.
- 26) Kontos, Polyzois, *Înva? aturi de multe ?tiin?e folositoare copiilor cre?tine?ti cei ce vor vrea sa învea? e ? i sa ?tie dumnezeiasca Scriptura a? azate de [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1811.
- 27) Micu, Samuil, *Legile firei, itica ? i politica sau Filosofia cea lucratoare [...]*, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1800.
- 28) Millot, C. F. X., *Începuturi temeinice ale istorii de ob?te. Istorii vechi. Partea dintai*, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1798.
- 29) Moga, Vasile, *Înva? atura teologhiceasca despre naravurile ? i detoriile oamenilor cre?tini [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1820.
- 30) *Penticostarion ce cuprinde întru sine slujba ce i sa cuvine din sfânta ? i luminata dumineca a Pa?tilor pâna la dumineca tuturor sfin? ilor[...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1805.
- 31) Popp, Vasilie, *Despre apele minerale de la Arpatac, Bodoc ? i Covasna ? i despre întrebuin?area acelora?i în deschilinite patimi [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1821.
- 32) *Preo? ia sau îndreptarea preo?ilor [...]*, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1789.
- 33) *Psaltirea prorocului ? i împaratului David acum într-acesta? i chip tiparita [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1791; ed. a II-a, 1805; ed. a IV-a, 1826; ed. a V-a, 1831.
- 34) *Psaltirea prorocului ? i împaratului David [...]*, ed. a III-a, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1806; ed. a IV-a, 1812; ed. a V-a, 1817; ed. a VI-a, 1825.
- 35) *Psaltirea prorocului ? i împaratului David [...]*, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1799.
- 36) Raici, Iovan, *Catihisis mic sau scurtata pravoslavnică marturisire a legii grece?ti neunite pentru trebuin?a pruncilor celor neuni? i rumâne?ti facuta [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1789; ed. a IV-a, 1818; ed. a V-a, 1823; ed. a VI-a, 1827.
- 37) *Sfânta ? i dumnezeiasca Evanghelie acum într-acesta?i chip tiparita [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1806.
- 38) *Sfânta ? i dumnezeiasca liturghie întru marirea sfintei de o fiin? a de via? a facatoarei ? i nedespar? itei troi? a, Tatalui, Fiului ? i Fiului ? i Sfântului Duh [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1798; ed. a III-a, 1807; ed. a IV-a, 1809; ed. a V-a, 1814; ed. a VI-a, 1827; ed. a VII-a, 1831.
- 39) *Slujba la pomenirea celui între sfin? i parintelui nostru Nifon Patriarhul ? arigradului [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1806.

- 40) Szöts András, Eckstein János, *Înva? atura adevarata pre scurt a vindeca boala sfran?ului [...]*, Sibiu, Tipografia Ioan Bart, 1803.
- 41) Tempea, Radu, *Gramatica româneasca alcatuita de [...]*, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1797.
- 42) *Via?a ?i pildele preaîn?eleptului Esop [...]*, ed. I, Sibiu, Tipografia Petru Bart, 1795; ed. a II-a, 1802; ed. a V-a, 1816.

III. BOOKS - GENERALS WORKS

- 1) Albu, Nicolae, *Istoria învățământului românesc din Transilvania până la 1800*, Blaj, Tipografia „Lumina”, 1944.
- 2) Idem, *Istoria scolilor românești din Transilvania între 1800 – 1867*, București, Ed. Didactica și Pedagogică, 1971.
- 3) Andonie, George St., *Istoria matematicii în România*, vol. 1, București, Ed. Științifică, 1965.
- 4) Bârsanescu, Ștefan, Bârsanescu, Florela, *Dic?ionar cronologic. Educa? ia, înva? amîntul, gîndirea pedagogica din România*, Bucure? ti, Ed. ?tiin? ifica ? i Enciclopedica, 1978.
- 5) Bordeianu, Mihai, Vladcovschi, Petru, *Înva? amîntul românesc în date*, Ia? i, Junimea, 1979.
- 6) Bratescu, G., Georgescu-Vîste, I. F., Penciu, P., *Povatuitorii sanataii. Crestomatia educatiei sanitare în România*, București, Ed. Medicală, 1976.
- 7) Chaunu, Pierre, *Civiliza? ia Europei clasice*, Bucure? ti, Ed. Meridiane, 1989.
- 8) Duda? , Florian, *Vechi car? i române?ti calatoare*, Bucure? ti, Ed. Sport – Turism, 1987.
- 9) Dunareanu, Elena, Popa Aurelia, *Cartea româneasca sibiana (1544 – 1918)*, Sibiu, 1979.
- 10) *Enciclopedia Româna* (ed. C. Diaconovich), tom I, III, Sibiu, W. Krafft, 1898, 1904.
- 10) Ghibu, Onisifor, *Din istoria literaturii didactice* (ed. O. Paun, V. Popeanga), București, Ed. Didactica și Pedagogică, 1975.
- 11) Giurescu, C-tin C., Giurescu, Dinu C., *Istoria românilor. Din cele mai vechi timpuri pîna astazi*, Bucure? ti, Ed. Albatros, 1975.
- 12) *Grija pentru sanatate. Primele tiparituri de interes medical în limba româna (1581 – 1830)* (ed. G. Bratescu), București, Ed. Medicală, 1988.

- 13) Iorga, Nicolae, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, vol. II, Valenii de Munte, Tipografia Neamul Românesc, 1909.
- 14) Iszák Samuel, *Din trecutul legaturilor medicale române – maghiare*, București, Ed. Medicală, 1956.
- 15) Jako Zsigmond, *Philobiblon transilvan*, București, Ed. Kriterion, 1977.
- 16) Klima, Helmuth, *Guvernatorii Transilvaniei 1774 – 1867*, Sibiu, 1940.
- 17) Marino, Adrian, *Cenzura în România. Schiță istorică introductivă*, Craiova, Ed. Aius, 2000.
- 18) Mârza, Eva, *Explorări bibliologice*, Sibiu, Ed. Techno Media, 2008.
- 19) Eadem, Rus, Anton, *Bibliografia cărților blajene de la începuturile tipografiei până la anul 1948*, Blaj, Ed. Buna Vestire, 2004.
- 20) Nedelcea, Tudor, *Civilizația cărții. Incursiune în istoria cărții, presei și a tiparului*, București, Scrisul Românesc, 1994.
- 21) Nussbächer, Gernot, *Din cronici și hrisoave. Contribuții la istoria Transilvaniei*, București, Ed. Kriterion, 1987.
- 22) Pacurariu, Mircea, *Carturari sibieni de altădată*, Cluj-Napoca, 2002.
- 23) Idem, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române. vol. 2 (secolele XVII și XVIII)*, ed. a II-a, București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe. 1994.
- 24) Piru, Alexandru, *Istoria literaturii române de la început până astăzi*, București, Ed. Univers, 1981.
- 25) Poenaru, Daniela, *Contribuții la Bibliografia românească veche*, Tîrgoviște, 1973.
- 26) Popp, Vasilie, *Disertație despre tipografiile românești în Transilvania și în vecinătatea ei de la începutul lor până la vremile noastre* (ed. Eva Mârza, Iacob Mârza), Cluj Napoca, Ed. Dacia, 1995.
- 27) Sigerus, Emil, *Cronica orașului Sibiu 1100 – 1929*, Sibiu, Ed. Imago, 1997.
- 28) Simonescu, Dan, Buluța, Gh., *Pagini din istoria cărții românești*, București, Ed. Ion Creanga, 1981.
- 29) Stanciu, Ion Gh., *O istorie a pedagogiei universale și românești până la 1900*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1977.
- 30) Tomescu, Mircea, *Istoria cartii românești de la începuturi până la 1918*, București, Ed. Stiintifică, 1968.
- 31) ***(coord. Stefan Pascu), *Istoria învățămîntului din România, vol I (de la origini până la 1821)*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1983.
- 32) *** (coord. Ștefan Pascu), *Istoria Clujului*, Cluj Napoca, 1974.

33) *** (coord. Paul Cernovodeanu, Nicolae Edroiu), *Istoria Românilor. Vol. VI. România între Europa Clasică și Europa Luminilor (1711 – 1821)*, București, Ed. Enciclopedică, 2002.

IV. BOOKS – SPECIALS STUDIES

- 1) *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart unter mitwirkung von etwa 400 Fachgelehrten des in- und Auslandes und gefördert von Deutschen verein für Kunstwissenschaft* (begründet von Ulrich Thieme und Felix Becker), XV, XVI Band, Leipzig, VEB E. A. Seemann Verlag, f. a.
- 2) Andreescu, Ana, *Arta cărții (Cartea românească în secolele XVI – XVIII). Ilustrații și ornament în cartea veche românească de până la Vasile Lupu și Matei Basarab*, București, Ed. Integral, 1997.
- 3) Bardașu, Aneta, Constantinescu, Sanda, *Carte veche românească secolele XVII – XVIII. Catalog ilustrat*, Râmnicu Vâlcea, Ed. Conphys, 2007.
- 4) Barnușiu, E., *Carte românească veche în colecții satmarene*, [Cluj Napoca], Ed. Muzeului Satmarean, 1998.
- 5) Bârca, Meda Diana, *Carte și societate în Transilvania secolului al XVIII-lea. Manuscrise de cărți populare românești*, Argonaut, 2002.
- 6) Bénézit, E., *Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs de tous les temps et de tous les pays par un groupe d'écrivains spécialistes français et étrangers*, tome 6, Paris, Editions Gründ, 1999.
- 7) Bernath, Mathias, *Habsburgii și începuturile formării națiunii române*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1994.
- 8) Bielz, Iulius, *Contribuții la istoricul vechei legătorii de cărți din Transilvania*, Sibiu, 1956.
- 9) Bocșan, Nicolae, *Contribuții la istoria iluminismului românesc*, Timișoara, Ed. Facla, 1986.
- 10) Bogdan, Florin, Mișu, Elena, *500 de ani de tipar românesc (1508 – 2008). Catalog de expoziție*, Sibiu, Techno Media, 2008.
- 11) Bunea, Augustin, *Episcopii Petru Pavel Aron și Dionisie Novacovici sau istoria Românilor transilvăneni de la 1751 la 1764. Cu 250 documente românești, maghiare, latine, franceze, italiene și germane publicate în întregime ori în extras*, Blaj, Tipografia Seminarului Arhiepiscopiei, 1902.
- 12) Idem, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728 – 1751)*, Blaj, Tipografia Seminarului arhiepiscopiei gr. – cat., 1900.
- 13) Cartoian, Nicolae, *Alexandria în literatura românească*, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1910.

- 14) Idem, *Carțile populare în literatura română*, vol. al II-lea, București, Ed. Enciclopedica Română, 1974.
- 15) Chendi, Ilarie, *Începuturile ziaristiceii noastre (1789 – 1795)*, Oraștie, „Minerva”, 1900.
- 16) Chiaburu, E., *Carte și tipar în țara Moldovei*, ed. a II-a, Iași, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2010.
- 17) Demény Ludovic, Demény L. A., *Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea. Studii, articole, comunicari*, București, Ed. Kriterion, 1986.
- 18) Duicu, Serafim, *Pe urmele lui Samuil Micu Clain*, București, Ed. Sport Turism, 1986.
- 19) Dunareanu, Elena, *Calendarele românești sibiene (1793 – 1970)*, Sibiu, 1970.
- 20) Dutu, Alexandru, *Cartile de înțelepciune în cultura română*, București, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1972.
- 21) Dușu, Al., *Coordonate ale culturii românești în secolul al XVIII-lea (1700 – 1821). Studii și texte*, București, Ed. Pentru Literatură, 1968.
- 22) Galaș (Waiberg – Draghiciu), Iuliana, *Prefețele și epilogurile tipariturilor românești vechi (secolele XVI – XVII) – oportunități istorice și lingvistice*, Alba Iulia, 2009 (teza de doctorat în manuscris).
- 23) Gherman, Alin-Mihai, *Literatura română din Transilvania între preiluminism și preromantism*, Cluj-Napoca, Casa Carții de Știință, 2004.
- 24) Ghise, Dumitru, Teodor Pompiliu, *Fragmentarium iluminist*, Cluj Napoca, Ed. Dacia, 1972.
- 25) Iorga, Nicolae, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688 – 1821). vol. II. Epoca lui Petru Maior – Excursuri* (ed. Barbu Theodorescu), București, Ed. Didactica și Pedagogica, 1969.
- 26) Malinas, I. M., *Situația învățământului bisericesc al românilor în contextul reformelor școlare din timpul domniei împăratei Maria Tereza (1740 – 1780), a împăraților Iosif al II-lea (1780 -1790) și Leopold al II-lea (1790 – 1792). Contribuții privind relațiile româno – austriece*, Oradea, Ed. Mihai Eminescu, 1994.
- 27) Mârza, Eva, *Din istoria tiparului românesc. Tipografia de la Alba Iulia 1577 – 1702*, Sibiu, Ed. Imago, 1998.
- 28) Mârza, Eva, Dreghiciu, Doina, Mircea Gabriela, *Pietre pentru zidirea românișii moderne. Vechile tiparituri blajene de la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia (1747 – 1830). La 260 de ani de la debutul activității imprimeriei din Blaj. Rememorare și expoziție temporară de carte. Catalog*, Alba Iulia, 2007.

- 29) Mârza, Iacob, *În coala ? i na?iune (?colile de la Blaj în epoca rena?terii na? ionale)*, Cluj Napoca, Ed. Dacia, 1987.
- 30) Micu, Samuil, *Scrieri filosofice* (ed. P. Teodor, D. Ghise), Bucuresti, Ed. Stiintifica, 1966.
- 31) Mircea, Gabriela, *Tipografia din Blaj în anii 1747 – 1830*, Alba Iulia, Ed. Altip, 2008.
- 32) Mircea, Gabriela, Dregheciu Doina, *Repere bibliofile din patrimoniul muzeului albaiulian. sec. XVI - XIX. La 500 de ani de la introducerea tiparului în România*, Alba Iulia, Ed. Altip, 2008.
- 33) Mitric, Olimpia, *Cartea româneasca veche în jude?ul Suceava (1643 – 1830). Catalog*, ed. a II-a, Suceava, Ed. Universita? ii „? tefan cel Mare”, 2005.
- 34) Moraru, Mihai, Velculescu, C-tin, *Bibliografia analitica a car?ilor populare laice, partea I*, Bucure? ti, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1976.
- 35) Mosora, Elena, Hanga, Doina, *Catalogul car? ii vechi române?ti din colec? iile Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga”*, Cluj Napoca, 1991.
- 36) Munteanu, Petru, *Monografia liceului Gheorghe Lazar din Sibiu 1692/1693 – 1967/1968*, [Sibiu], [1968].
- 37) *Neues allgemeines Künstler ß Lexikon oder Nachrichten von den Leben und den Werkwn der Maler, Bildhauer, Baumeister, Kupferstechen, Lithographen, Formschneider, Zeichner, Medailleurs, Elfenbeinarbrbeiter etc*, bearbeitet von G. K. Nagler, 3 Auflage, 6 Band, Leipzig, Schwarzenberg & Schumann, f. a.
- 38) Nicolescu, Aurel, *În coala Ardeleana ? i limba româna*, Bucure? ti, Ed. ? tiin? ifica, 1971.
- 39) Ofrim, Alexandru, *Cheia ? i psaltirea. Imaginarul car?ii în cultura tradi?ionala româneasca*, Ed. Paralela 45, 2001.
- 40) Pascu, Constantin, *Cartea româneasca veche în Biblioteca Brukenthal*, Sibiu, 1976.
- 41) Pascu, ? t., *Revolu? ia populara de sub conducerea lui Horea*, Bucure? ti, Ed. Militara, 1984.
- 42) Pavel, Eugen, *Carte ? i tipar la Balgrad (1567 – 1702)*, Clusium, 2001.
- 43) Paca? ian, Teodor V., *Contribu? iuni la Istoria Românilor Ardeleni în sec. XVIII*, Cluj-Napoca, 1924 (extras din *Anuarul Institutului de Istorie Na? ionala*, III, 1924-1925).
- 44) Pervain, I., Ciurdariu, A., Sasu, A., *Românii în periodicele germane din Transilvania 1778 – 1840. Bibliografie analitica*, Bucure? ti, Ed. ? tiin? ifica ? i Enciclopedica, 1977.
- 45) Popa, Liliana, *Oameni ? i car? i în Sibiul de altadata. Tipografi ? i tiparni? e, bibliofili ? i biblioteci, librari ? i librarii în marturii documentare*, Sibiu, Ed. Schiller, 2010.

- 46) Popa, Mircea, *Ioan Molnar Piuariu*, Cluj Napoca, Ed. Dacia, 1976.
- 47) Porumb, Marius, *Dictionar de pictura veche româneasca din Transilvania sec. XIII-XVIII*, Bucuresti, Ed. Academiei Române, 1998.
- 48) Prodan, David, *Supplex Libellus Valachorum*, Bucuresti, Ed. Științifică, 1967.
- 49) Idem, *Rascoala lui Horea*, vol. al II-lea, Bucuresti, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1979.
- 50) Protopopescu, Lucia, *Contributii la istoria învățământului din Transilvania 1774 – 1805*, Bucuresti, Ed. Didactica și Pedagogică, 1966.
- 51) Radu, Petre, Onciulescu, Dimitrie, *Contribuții la istoria învățământului din Banat pînă la 1800*, Bucuresti, „Litera”, 1977.
- 52) Râpa-Buicliu, Dan, *Bibliografia Românească Veche. Additamenta (1536 – 1830)*, Galați, Ed. Alma, 2000.
- 53) Idem, *Cartea românească veche. Studia bibliologica*, Galați, Ed. Alma, 2000.
- 54) Roșca, Eusebiu R., *Monografia Institutului seminarial teologic – pedagogic „Andreian” al arhidiecezei gr. ort. române din Transilvania*, Sibiu, Tiparul Tipografiei arhidieceșane, 1911.
- 55) Sasaujan, Mihail, *Politica bisericească a Curții din Viena în Transilvania (1740 – 1761)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002.
- 56) Schaser, A., *Reformele iosefine în Transilvania și urmările lor în viața socială. Importanța Edictului de concivilitate pentru orașul Sibiu*, Sibiu, Ed. Hora, 2000.
- 57) Stanca, Sebastian, *Viața și activitatea Episcopului Vasile Moga 1774 – 1845*, Cluj Napoca, Tipografia Eparhiei ort. rom., 1938.
- 58) Stanciu, Ioan, *Istoricul liceului Gheorghe Lazar din Sibiu. 250 ani de la întemeierea lui 1692 – 1942*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dacia Traiană”, 1943.
- 59) Stînea, Carmen, *Literatura didactică românească din Transilvania (1699 – 1867): Manuale pentru școlile primare*, Alba Iulia, 2009 (teza de doctorat în manuscris).
- 60) Stoide, C-tin A., *Comerțul cu carți dintre Transilvania, Moldova și țara Românească între 1730 și 1830*, Iași, Casa editorială Demiurg, 2005.
- 61) Tatai, Anca Elisabeta, *Xilogravura de la Sibiu (sfârșitul secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea)*, Alba Iulia, Ed. Altip, 2007.
- 62) Tatai-Balta, Cornel, *Gravorii în lemn de la Blaj (1750 – 1830)*, Blaj, Ed. Eventus, 1995.
- 63) Tavală, Emanuel Pavel, *Cronica Parohială*, Sibiu, Ed. Andreiana, Ed. Agnos, 2011.
- 64) Teodor, Pompiliu, *Interferențe iluministe europene*, Cluj Napoca, Ed. Dacia, 1984.

- 65) Tomescu, Mircea, *Calendarele române?ti 1733 – 1830. Studiu ? i bibliografie*, Bucure? ti, Ed. de Stat Didactica ? i Pedagogica, 1957.
- 66) ? îrcovnicu, Victor, *Istoria înva? amîntului din Banat pîna la 1800*, Bucure? ti, Ed. Didactica ? i Pedagogica, 1978.
- 67) Vasilescu, Mircea, „*Iubite cetitoriule...*”. *Lectura, public ? i comunicare în cultura româna veche*, Ed. Paralela 45, 2001.

V. ARTICLES AND STUDIES

- 1) Albu, Nicolae, „Copia unui manuscris necunoscut al lui Moise Fulea”, în *Mitropolia Ardealului*, XVII, 1972, nr. 9 – 10, pp. 890 – 897.
- 2) Idem, „Un carturar ardelean pu? in cunoscut: Dimitrie Iercovici”, în *? tefan Mete? la 85 de ani*, Cluj Napoca, 1977, pp. 423 – 426.
- 3) Albu, S., „O carte rara: Înva? atura catre dascalii normalice? ti alcatuita în 1801 de preotul Gheorghe Haines”, în *Studii teologice*, IX, 1957, nr. 9 – 10, pp. 747 – 749.
- 4) Anuichi, Silviu, „Rela? ii biserice? ti româno – sîrbe în secolul al XVII-lea ? i al XVIII-lea”, în *Biserica Ortodoxa Româna*, XCVII, 1979, nr. 7-8, pp. 869 – 1056.
- 5) Ardeleanu, Ioanu, „Documente istorice din Vaticanu relative la istori’a nóstra”, în *Transilvania*, X, 1877, nr. 11, pp. 121-125.
- 6) Avram, Mircea, „Calendarele sibiene în limba germana (sec. XVII – XIX)”, în *Transilvania*, serie noua, an VII (LXXXIV), 1978, nr. 6, pp. 13 – 14.
- 7) Idem, „Primul calendar românesc aparut la Sibiu (1793)”, în *Tîrgovi?te, cetate a culturii române?ti. Lucrarile sesiunii ?tiin? ifice din 21 – 23 decembrie 1972. Partea I. Studii ? i cercetari de bibliofilie*, Bucure? ti, 1974 (extras), pp. 79 – 82.
- 8) Idem, „Rela? ii româno-sase? ti de-a lungul vremurilor”, în *Convergen? e transilvane*, vol. 2, 1994, pp. 67 – 69.
- 9) Banciu, Axente, „Suflete uitate (Boghicii)”, în *? ara Bârsei*, an II, 1930, nr. 4, pp. 293 – 309.
- 10) Barcianu, D. P., „Vasilie Aaron (1770 – 1821). O scriere înca necunoscuta a lui”, în *XV Programa a Institutului pedagogic-teologic al archidiecesei ortodoxe române transilvane în Sibiiu pe anul scolariu 1898/1899*, Sibiu, Tiparul tipografiei archidiececane, 1899, pp. 3 – 45.
- 11) Bari? iu, Gheorghe, „Vasilie Aronu si operele sale”, în *Transilvania*, X, 1877, nr. 24, pp. 277-279.

- 12) B[ari? iu], [G]heorghe, „Directorulu de scóle Georgie Sincai”, în *Transilvania*, XVI, 1885, nr. 7-8, pp. 54-56.
- 13) Basarab, Mircea, „Cartea veche româneasca în Biblioteca Arhiepiscopiei Ortodoxe române a Vadului, Feleacului ? i Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXIII, 1978, nr. 1-3, pp. 27 – 38.
- 14) Basarab, Maria, „Car? i vechi pastrate la Castelul Corvine? tilor”, în *Corviniana*, VI, 2000, nr. 6, p. 338.
- 15) Berechet, Grigore ? t., „O edi? ie de Bucoavna necunoscuta”, în *Revista istorica*, vol. XXIV, 1938, nr. 7 - 9, pp. 142 – 143.
- 16) Berindei, Dan, „Manualele ? colare la români (1750 – 1850)”, în *Românii ? i Europa. Istorie, societate, cultura, vol. I. Secolele XVIII-XIX*, Bucure? ti, Ed. Museion, 1991, pp. 55 – 61.
- 17) Bodea, Cornelia, „Preocupari economice ? i culturale în literatura transilvana dintre anii 1786-1830”, în *Studii. Revista de istorie*, an IX, 1956, nr. 1, pp. 87 – 106.
- 18) Bogdan-Duica, George, „Ioan Barac”, în *Studii ? i cercetari*, XXII, 1933 (extras), pp. 1 – 37.
- 19) Bozac, Ileana, „? tiri despre românii din Transilvania din a doua jumatate a sec. al XVIII-lea în autobiografia lui Heidendorf”, în *Anuarul Institutului de Istorie ? i Arheologie Cluj*, XVI, 1973, pp. 375 – 384.
- 20) Braunstein, I., „Cartea în perioada formarii literaturii române moderne”, în *Biblioteca ? i Cercetarea*, IV, 1980, pp. 406 – 418.
- 21) Bucur, D., „Cartea româneasca tiparita la Bra?ov în prima jumatate a secolului al XIX-lea, factor în dezvoltarea unita? ii culturale ? i na? ionale”, în *Valori bibliofile din patrimoniul cultural na? ional. Cercetare ? i valorificare*, II, Bucure? ti, 1983, pp. 341 – 343.
- 22) Eadem, „Cartea româneasca tiparita la Bra?ov în prima jumatate a secolului al XIX-lea, expresie a afirmarii con? tiin? ei na? ionale”, în *Astra 1861 – 1986. Asocia? iunea Transilvana pentru Literatura Româna ? i Cultura Poporului Român. 125 de ani de la înfiin? are*, Sibiu, 1987, pp. 363 – 365.
- 23) Bunea, Victor, „Manualele ? colare române? ti din secolul XVIII – importan? a istorica ? i valorificarea lor ? tiin? ifica”, în *Valori bibliofile din patrimoniul cultural na? ional. Cercetare ? i valorificare*, I, Râmnicu Vâlcea, 1980, pp. 433 – 437.
- 24) Burcin, H., „Car? i pedagogice de patrimoniu din fondul Onisifor Ghibu al Bibliotecii Centrale Pedagogice”, în *Valori bibliofile din patrimoniul cultural na? ional. Cercetare ? i valorificare*, II, Bucure? ti, 1983, pp. 114 - 120.

- 25) Câmpean, I., „Biserica, stat, națiune în Transilvania secolului XVIII”, în *Studia Universitatis Babeș-Boylai. Theologia Orthodoxa*, an LII, 2007, 1, pp. 254 – 262.
- 26) Câmpeanu, Remus, „Consideratii privind structura sociala a intelectualitatii române de la sfârșitul veacului al XVIII-lea”, în *Crisia*, XXVIII, 1993, pp. 187 - 194.
- 27) Idem, „Contributii la istoria intelectualitatii române din Transilvania, în secolul al XVIII-lea”, în *Acta Musei Napocensis*, 31, II, *Istorie*, 1994/1995, pp. 44 – 58.
- 28) Idem, „Învatamântul sibian în secolul al XVIII-lea. Aspecte bibliografice si arhivistice”, în *Acta Musei Napocensis*, 33, II, *Istorie*, 1996/1997, pp. 203 – 210.
- 29) Idem, „Un efect spectaculos al uniunii religioase: integrarea elitelor românești din Transilvania, Partium si Banat în sistemul catolic de învățământ în prima jumătate a secolului al XVIII-lea”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 6/II, 2002, pp. 127 – 140.
- 30) Cernea, Elena, „Concep? ia despre carte a unui carturar german din secolul al XVIII-lea”, în *Valori bibliofile din patrimoniul cultural na? ional. Cercetare ?i valorificare*, I, Rîmnicu Vîlcea, 1980, pp. 294 – 298.
- 31) Eadem, „Din istoria relatiilor culturale româno-germano-maghiare din Transilvania secolului XVIII”, în *Biblioteca si Cercetarea*, VI, 1982, pp. 70 – 77.
- 32) Chiaburu, Elena, „Funcția sociala a tipografiei si a cartii tiparite”, în *Biblioteca*, 7-8, 2000, pp. 232 – 234.
- 33) Chindri? , Ioan, Penea Ionel, „Ordonan?ele ?olare ale lui Moise Fulea în Salaj”, în *Acta Musei Porolissensis*, XI, 1997, pp. 537 – 582.
- 34) Chiorean, Ioan, „Structurile si interferentele învățământului confesional din Transilvania în epoca luminilor”, în *Anuarul Institutului de Cercetari Socio-Umane „Gheorghe Sincai”*, Târgu Mures, III-IV, 2000-2001, pp. 187 – 200.
- 35) Chiru, V., „Car? ile de înva? atura pentru preo? i din sec. XVII ? i XVIII”, în *Studii teologice*, XIII, 1961, nr. 9 – 10, pp. 586 – 599.
- 36) Cînda, Ana, „Cartea veche româneasca în jude? ul Salaj (II)”, în *Acta Musei Porolissensis*, VI, 1982, pp. 389 – 401.
- 37) Eadem, „Colec? iile de carte veche româneasca din depozitele eparhiale de la ? imleu Silvaniei ? i Zalau”, în *Acta Musei Porolissensis*, VIII, 1984, pp. 592 – 608.
- 38) Coravu, Dimitrie, „Aspecte ale activita? ii de tiparire ? i raspîndire a car? ilor biserice? ti române? ti în Transilvania, Muntenia ? i Moldova în secolul al XVIII-lea”, în *Biserica Orthodoxa Româna*, an LXXXV, 1967, nr. 11 – 12, pp. 1218 – 1233.
- 39) Corbu, G., Matusoiu, C-tin, „Evoluția conceptului de depozit legal în țara noastră I”, în *Biblioteca*, 2002, 2, pp. 52 – 53; 3, p. 90.

- 40) Coroianu, Sanda, „Considera? ii asupra unor calendare române? ti din Biblioteca Brukenthal”, în *Centenarul revistei Transilvania*, Sibiu, 1965 (extras), pp. 145 – 146.
- 41) Cristea, A., „Românii în Sibiul anului 1826”, în *Transilvania*, 72, decembrie 1941, nr. 10, pp. 718 – 722.
- 42) Demény Ludovic, „Tiparul transilvan din secolul XVI – sfera de afirmare culturala si de contacte între culturi si civilizatii”, în *Transilvania*, serie noua, IX (LXXXVI), 1980, nr. 8, pp. 531 – 532.
- 43) Dreghiciu, Doina, „Cartea româneasca veche de pe Valea Sebe? ului (II) (Catalog)”, în *Apulum*, XX, 1982, pp. 491 – 495.
- 44) Eadem, „Surse de achizi? ionare ale car? ilor române? ti vechi inserate în însemnari olografe (sec. XVII – XIX)”, în *Sargetia*, XXVII, 1997 – 1998, pp. 543 – 549.
- 45) Dumitran, D., „Reactii transilvanene la edictul de toleranta iosefin”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 8, 2004, pp. 87 – 94.
- 46) Idem, „Edictul de toleranta iosefin în Transilvania: Repere istoriografice si perspective ale cercetarii”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 11 / I, 2007, pp. 237 – 247.
- 47) Dunareanu, Elena, „Cartea româneasca tiparita la Sibiu (1544-1918)”, în *Transilvania*, an VII (LXXXIV), serie noua, 1978, nr. 6, pp. 9 – 11.
- 48) Dutu, Al., „Carte si oralitate în cultura româna”, în *Valori bibliofîle din patrimoniul cultural national. Cercetare si valorificare*, II, Bucuresti, 1983, pp. 235 – 238.
- 49) Idem, „Iluminismul sud-est european. Reconsiderarea unei probleme de istorie culturala”, în *Revista de istorie*, tom 28, 1975, nr. 7, pp. 1041 – 1055.
- 50) Idem, „O luminoasa figura de monah carturar: Grigore Rîmniceanu”, în *Mitropolia Olteniei*, IX, 1957, nr. 9 – 10, pp. 615 – 633.
- 51) Emödi András, „Tipografia Seminarului Romano-Catolic din Oradea (1745-1804)”, în *Revista româna de istorie a car? ii*, III-IV, 2003-2004, nr. 3-4, pp. 122-128.
- 52) Fazaka? István, „Norma Regia”, în *Acta Musei Napocensis*, 33, II, *Istorie*, 1996, pp. 211 – 214.
- 53) Idem, „Ratio Educationis (1777)”, în *Anuarul Institutului de Istorie*, Cluj-Napoca, XXXVI, 1997, pp. 243 – 247.
- 54) Georgescu, Ioan, „Tipografia Seminarului din Blaj”, în *Boabe de grâu*, V, 1934, nr. 1, pp. 1-31.
- 55) Gheorghiu, Mihaela, „Universul lectorilor si al lecturilor în secolul al XVIII-lea. Cine, cum si de ce citea?”, în *Xenopoliana*, XII, 2004, pp. 90 – 102.

- 56) Gherman, Mihai, „Istoria cărții și istoria culturii – problematica și metodologia cărții vechi românești”, în *Biblioteca și Cercetarea*, XIII, 1989, pp. 162 – 167.
- 57) Ghibu, Onisifor, „Din istoria literaturii didactice românești. I. Bucoavnele II. Abecedarele din Transilvania III. Cărțile de citire din Transilvania”, în *Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Literare*, seria II, tom XXXVIII, 1915-1916, pp. 1-359.
- 58) Giurgiu, Natalia, „Populația Transilvaniei la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea”, în ***(coord. Stefan Pascu), *Populație și societate. Studii de demografie istorică*, vol I, Cluj Napoca, Ed.Dacia, 1972, pp. 102 – 137.
- 59) Goia, Eugen, „Moșul Simeon Pantea – participant la răscoala lui Horea și editor de cărți populare și cărți de cult”, în *Mitropolia Ardealului*, an XV, 1970, nr. 9 – 10, pp. 696 – 698.
- 60) Göllner, Carol, „Interferențe româno-săsești în secolul al XVIII-lea”, în *Transilvania*, serie nouă, VII (LXXXIV), 1978, nr. 6, p. 11.
- 61) Grancea, Mihaela, „Reprezentări ale elitelor transilvanene în relațiile călătorilor străini prin spațiul românesc: 1683-1789”, în *Revista Bistriței*. XIV, 2000, p. 210.
- 62) Hașeganu, Lucia, „Cartea veche românească în Biblioteca Muzeului Unirii din Alba Iulia IV”, în *Apulum*, XV, 1977, pp. 371 – 393.
- 63) Iorga, Nicolae, „Cea dintâi istorie universală tipărită în Transilvania”, în *Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Istorice*, seria III, tomul IV, 1924-1925, pp. 381-383.
- 64) Idem, „Contribuții la istoria literaturii române în veacul al XVIII-lea și al XIX-lea. I. Scriitori bisericești (ședința de la 6 Martie 1906)”, în *Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Istorice*, seria II, tom XXVIII, 1905-1906, pp. 185 – 235.
- 65) Idem, „Tipografia la români”, în *Almanahul graficeii române*, 1931, pp. 32 – 55.
- 66) Istrate, A., „Câteva reflecții asupra cărții de istorie în prima jumătate a secolului XIX”, în *Xenopoliana*, XII, 2004, pp. 140 – 147.
- 67) Jumara, Dan, „Un manuscris inedit despre tipografiile românești”, în *Xenopoliana*, XII, 2004, pp. 117 – 120.
- 68) Leu, Valeriu, „Considerații privind circulația cărților din Țara Românească în sudul Banatului în veacul al XVIII-lea”, în *Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare*, II, București, 1983, pp. 392 – 403.
- 69) Lupan Doina, „Cartea veche românească în Biblioteca Muzeului din Sebeș”, în *Apulum*, XIX, 1981, pp. 479 - 486.

- 70) Lupa?, Ioan, „Cea mai veche revista literara româneasca”, în *Anuarul Institutului de Istorie Na? ionala*, I, 1921 – 1922, pp. 120 – 137.
- 71) Idem, „Date privitoare la activitatea lui Radu Tempea, fost director al ? coalelor ortodoxe române din Transilvania ? i protopop al Bra?ovului”, în *? ara Bârsei*, an IV, 1932, nr. 3, pp. 195 – 199.
- 72) Idem, „Doctorul Ioan Piuariu Molnar. Viea? a ? i opera lui 1749 – 1815”, în *Analele Academiei Române, Memoriile Sec? iunii Istorice*, seria III, tom XXI, memoriul 20, 1939 (extras), pp. 1 – 23.
- 73) Idem, „Doua manuscrise cu con? inut juridic din activitatea lui Samuil Micu Clain: <<Statuta sau legile scaunelor sase? ti din Ardeal>>”, în *Studii ? i cercetari de istorie literara ? i folclor*, VI, 1957, nr. 3 – 4, pp. 667 – 674.
- 74) Idem, „Edictum Tolerantiae (1781)”, în *Transilvania*, XLI, 1910, pp. 446 – 455.
- 75) Manciu?ea, ? t., „Românii si minoritatile etnice din Transilvania si Partile Ungurene în întâia jumătate a veacului XIX-lea”, în *Buletinul Societatii Regale Române de Geografie*, tom LIX, 1940, pp. 417 – 420.
- 76) Manuila, Sabin, „Evolutia demografica a oraselor si minoritatile etnice din Transilvania”, în *Arhiva pentru Stiinta si Reforma sociala, organ al Institutului Social Român*, VIII, 1929, nr. 1 – 3, pp. 105 – 194.
- 77) Marino, Adrian, „Ilumini? tii români ? i idealul <<luminarii>> I”, în *Ia?ul literar*, XVI, 1965, nr. 3, pp. 42 – 52.
- 78) Idem, „Ilumini? tii români ? i idealul <<luminarii>> II”, în *Ia?ul literar*, an XVI, 1965, nr. 4, pp. 29 – 40.
- 79) Marton Iózséf, „Formatia clerului greco – catolic în scolile catolice (sec. XVIII)”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 10/III, 2006, pp. 143 – 147.
- 80) Mârza, Iacob, „Manuale de istorie folosite în scolile din Transilvania între mijlocul secolului al XVIII-lea si mijlocul secolului al XIX-lea”, în *Sargetia*, XVI-XVII, 1982-1983, pp. 577 – 597.
- 81) Idem, „Aspecte din istoria învatamântului la Alba Iulia (secolele XVI-XVIII)”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 4-5, 2000-2001, pp. 76 – 77.
- 82) Idem, „Câteva aspecte ale controlului statului în Transilvania secolului Luminilor: scolile românești”, în *Annales Universitatis Apulensis*, 9, I, 2005, pp. 35 – 38.
- 83) Mârza, I., Ha? eganu, L., „Car? i didactice române? ti din secolul XIX în Biblioteca Muzeului de Istorie Alba Iulia”, în *Apulum*, XI, 1973, pp. 393 – 421.

- 84) Matiu, Paul, „Cartea românească veche tipărită în Transilvania existentă în județul Olț”, în *Libraria*, I, 2002, pp. 150 – 155.
- 85) Micu, Emilian, „Din istoria culturală a românilor din Austro-Ungaria. Contribuiri fragmentare la istoria Tipografiei ilirico-românești din Viena 1770-1793 și 1795”, în *Transilvania*, XLI, 1910, pp. 17 – 30.
- 86) Mihai, Sabina, „Cartea reformei catolice la iluministii români transilvăneni”, în *Buletinul Cercurilor Științifice Studentești*, 8, 2002, pp. 125 – 127.
- 87) Mihailescu, Dan, „Din activitatea editorială în epoca Iluminismului în sudul Transilvaniei”, în *Cumidava*, II, 1968, pp. 147 – 151.
- 88) Mircea, Gabriela, „Crochiu istorico – bibliografic privind imprimarea la Blaj a Abecedarului (1787 – 1788) și a <<Bucoavnei>> (1793), necunoscute BRV – ului”, în *Apulum*, XXXIV, 1997, pp. 335 – 340.
- 89) Mircea, Gabriela, Mircea, Ioan, „Implicații ale evenimentelor politice și socio-economice din Transilvania asupra activității tipografiei din Blaj în perioada 1784-1792”, în *Biblioteca și Cercetarea*, XIII, 1989, pp. 92 – 96.
- 90) Mircea, I., „Rationes typographiae a 1° Decembris 1807 usque 1m Maji 1818. Un deceniu de activitate a tipografiei din Blaj”, în *Apulum*, XVIII, 1980, pp. 297 – 306.
- 91) Miron, Greta M., „Greco-catolicism și ortodoxie în Transilvania celei de-a doua jumătăți a secolului al XVIII-lea. Repere în definirea ideii de toleranță”, în *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Sincai”*, Târgu Mureș, II, 1999, pp. 104 – 114.
- 92) Moșă-Nazare, Ruxandra, „Carțile tipărite de negustorii brașoveni frații Constantin și Ioan Boghici”, în *Libraria*, VI, 2007, pp. 311 – 323.
- 93) Moga, Ioan, „Contribuții privitoare la tipărirea cartilor bisericești în veacul XVIII pentru românii din Transilvania și Ungaria”, în *Omagiu lui Nicolae Balan*, Sibiu, 1940, pp. 2 – 15.
- 94) Molin, Virgil, „Ilustrația în vechea carte bisericească”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXVIII, 1960, nr. 7 – 8, pp. 683 – 719.
- 95) Idem, „Tipăritura de la Râmnic în timpul episcopului Ioanichie. Încercări de înnoire în anii 1730-1732”, în *Mitropolia Olteniei*, XV, 1963, nr. 3 – 4, pp. 187 – 196.
- 96) Idem, „Tipăritura de la Râmnic. Mijloc de luptă ortodoxă împotriva catolicismului din Transilvania (1705 – 1800)”, în *Mitropolia Olteniei*, XII, 1960, nr. 7 – 8, pp. 458 - 471.
- 97) Morarescu, Dragoș, „Ioan Zugrav”, în *Biblioteca*, 6, 1997, pp. 68 – 70.

- 98) Idem, „Dimitrie Pandovici (I)”, în *Biblioteca*, 11 – 12, 2004, pp. 374 – 376; 1, 2005, pp. 17 – 18.
- 99) Idem, „Stanciul Thomovici Bucure? teanul (I)”, în *Biblioteca*, 6, 2001, pp. 185 – 186.
- 100) Muresanu, Camil, „Rolul pregatirii teologice în formarea intelectualitatii românești din Transilvania”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 7, 2003, pp. 21 – 23.
- 101) Mu? lea, Candid C., „Protopopul Gheorghe Haines (1769-1812)”, în *? ara Bârsei*, an VI, 1934, nr. 2, pp. 14 – 31.
- 102) Mu? lea, Ion, „Via? a ? i activitatea Doctorului Vasilie Popp (1789 – 1842)”, în *Anuarul Institutului de Istorie Na? ionala*, V, 1928 – 1930, pp. 86 – 157.
- 103) Năgler, Doina, „Aportul tipografilor sa? i din sec. XVII-XIX la aprofundarea rela? iilor cultural româno-sase? ti”, în *Studii de istorie a na? ionalita?ii germane ?i a înfra? irii ei cu na? iunea româna*, vol. al II-lea, Bucure? ti, Ed. politica, 1981, pp. 211 – 232.
- 104) Eadem, „Die Tätigkeit der Buchdrucker familie Barth (1690-1840)”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 16, 1973, nr. 2, pp. 48 – 52.
- 105) Eadem, „O posibila istorie a tiparului oglindita în colectiile Bibliotecii Brukenthal“, în *Transilvania*, serie noua, an VII (XXXIV), 1978, nr. 6, p. 13
- 106) Nicoara, Simona, „Dilemele luminarii în orizontul cultural al secolelor XVII-XIX”, în *Arhiva Some? ana. Revista de istorie ? i cultura*, seria a III-a, II, 3, 2003, pp. 93 – 115.
- 107) Nicoara, Toader, „Românii în sensibilitatea saseasca si austriaca la sfârșitul secolului XVII si în secolul XVIII: clisee si stereotipuri“, în *** (coord. Nicolae Bocsan, Valeriu Leu), *Identitate si alteritate. Studii de imagologie*, Resita, Ed. Banatica, 1996, pp. 34 – 47.
- 108) Nistor, Ioan, „Ideea ridicarii prin cultura a românilor din Transilvania oglindita în car? ile tiparite la sfâr? itul secolului XVIII ? i începutul secolului XIX”, în *Studia Universitatis Babe? -Bolyai*, series Historia, fasciculus 1, XIX, 1974, pp. 17 – 32.
- 109) Idem, „O edi? ie necunoscuta din anul 1821 a Bucoavnei de la Sibiu din 1795. Completare la Bibliografia româneasca veche”, în *Anuarul Institutului de Istorie ? i Arheologie*, Cluj Napoca, XX, 1977, pp. 321 – 324.
- 110) Ofrim, Alexandru, „Practicile scrisului ? i lecturii. Stadiul cercetarilor în istoriografia româneasca”, în *Xenopoliana*, XII, 2004, nr. 1-4, pp. 47 – 54.
- 111) „Paralela între poporimea româna si sasa”, în *Foaie pentru minte, inima si literatura*, XI, nr. 45, 8 noiembrie 1848, p. 360.
- 112) Pavel, Eugen, „Doua completari la Bibliografia româneasca veche”, în *Mitropolia Ardealului*, XXIV, 1979, nr. 7-9, pp. 714 – 716.

- 113) Pavelescu, Gh., „Car? ile populare tiparite la Sibiu”, în *Studii ? i cercetari de folclor*, Bucure? ti, Ed. Minerva, 1971.
- 114) Pacurariu, Dim., „Clasicism ? i tendin? e în literatura româna. Traducerile ? i semnifica? ia lor (1750-1830)”, în *Revista de istorie ? i teorie literara*, tom 27, 1978, nr. 3, pp. 355 – 367.
- 115) Pacurariu, Mircea, „Legaturile Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu ? ara Româneasca ? i Moldova în secolele XVI – XVIII”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII, 1968, nr. 1-3, pp. I – VII + 1 – 173.
- 116) Paltanea, Paul, „Contribu? ii la Bibliografia româneasca veche. Doua tiparituri sibieni”, în *Acta Musei Napocensis*, XXIV-XXV, 1987-1988, Cluj Napoca, 1992, pp. 669 – 675.
- 117) Pâcli? anu, Z., „Tipografia din Blaj”, în *Boabe de grâu*, V, 1934, nr. 2, pp. 105 – 108.
- 118) Pervain, Iosif, „Dimitrie Eustatievici”, în *Studia Universitatis Victor Babe? et Bolyai*, tomus III, nr. 6, series IV, fasciculus 1, Philologia, 1958, pp. 27 – 47.
- 119) Pop, Emil, „<<Societatea filosofoasca...>> de la 1795”, în *Transilvania*, 77, 1946, nr. 1 – 4, pp. 1 – 15.
- 120) Popa, Liliana, „Activitatea familiei de tipografi Barth (1693-1832)”, în *Transilvania*, serie noua, an VII (LXXXIV), 1978, nr. 6, pp. 16 – 18.
- 121) Eadem, „Aduagiri la Repertoriul actelor oficiale privind Transilvania tiparite în limba româna”, în *Anuarul Institutului de Istorie*, XXXI, 1992, pp. 223 - 225.
- 122) Eadem, „Beiträge zur Hermannstädter rumänischen Buchgeschichte des 18. Jahrhunderts”, în *Revue des études sud-est européennes*, tom XXI, 1983, nr. 2, pp. 157 – 167.
- 123) Eadem, „Cartea în Sibiu la sfârșitul secolului al XVIII-lea“, în *Astra 1861-1991. Asociația Transilviana pentru Literatura Româna și Cultura Poporului Român. 130 de ani de la înfiintare*, Sibiu, 1992, pp. 218 – 223.
- 124) Eadem, „Contribu? ii la Bibliografia româneasca veche”, în *Biblioteca ? i Cercetarea*, XII, 1988, pp. 307 – 310.
- 125) Eadem, „Contribu? ii la Bibliografia româneasca veche”, în *Anuarul Institutului de Cercetari Socio-Umane*, Sibiu, III, 1996, pp. 229 – 232.
- 126) Eadem, „Contributii la istoria presei (1778 – 1790)”, în *Convergente transilvane*, vol. III, 1995, pp. 29 – 38.
- 127) Eadem, „Despre valorile bibliofile române? ti tiparite de Petru Barth (1784-1801)”, în *Valori bibliofile din patrimoniul cultural na? ional. Cercetare ? i valorificare*, II, Bucure? ti, 1983, pp. 336 – 339.

- 128) Eadem, „Eine siebenbürgische Buchlotterie im 18. Jahrhunderts“, în *Forschungen zur Volks – und Landeskunde*, Band 32, 1989, nr. 2 (extras), pp. 90 – 93
- 129) Eadem, „Interferen?e germane-române în domeniul tiparului sibian”, în *Convergen? e transilvane*, vol. 2, 1994, pp. 5 – 12.
- 130) Eadem, „Interferen? e germane-române în domeniul tiparului sibian”, în *Caietele David Prodan*, an I, 1994, nr. 1, pp. 103 – 109.
- 131) Eadem, „Petrus Barths Drucke in rumänischer Sprache”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 31, 1988, nr. 2, pp. 85 – 93.
- 132) Eadem, „O Cazanie sibiana necunoscuta?”, în *Anuarul Institutului de Cercetari Socio-Umane*, Sibiu, XIII-XIV, 2006-2007, pp. 433 – 435.
- 133) Eadem, „O scrisoare inedita a lui Petru Maior catre Vasilie Aaron”, în *Anuarul Institutului de Cercetari Socio-Umane*, Sibiu, XIII-XIV, 2006-2007, pp. 427 – 431.
- 134) Eadem, „Simion Pantea, editor si raspînditor de carte româneasca”, în *Apulum*, XXIII, 1986, pp. 239 – 244.
- 135) Eadem, „Urkunden zur Geschichte der Hermannstädter Buchdruckerei (16. und 17. Jahrhunderts)“, în *Forschungen zur Volks – und Landeskunde*, Band 29, 1986, nr. 1 (extras), pp. 32 – 39.
- 136) Eadem, „Urkunden zur Geschichte der Hermannstädter Druckerei im der ersten Jahrzehnten des 18. Jahrhunderts”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 30, 1987, nr. 1 (extras), pp. 92 – 98.
- 137) Eadem, „Urkunden zur Geschichte des Hermannstädter Buchdruckerei – Miscellaneum“, în *Forschungen zur Volks – und Landeskunde*, Band 31, 1988, nr. 1 (extras), pp. 99 – 104.
- 138) Popa, Liliana, Mircea, Gabriela, „Despre unele aspecte necunoscute ale colaborarii culturale, artistice ? i me? te? ugare? ti interconfesionale române? ti transilvane (1806 – 1808)”, în *Apulum*, XXXIV, 1997, pp. 411 – 423.
- 139) Popa, Liliana, Popa, Nicolae I., „Contribu? ii la via? a ? i activitatea lui Vasilie Aaron”, în *Biblioteca ? i Cercetarea*, XII, 1988, pp. 100-105.
- 140) Popa, Mircea, „Doua opere mai pu? in cunoscute ale lui Vasilie Aaron”, în *Revista de istorie ? i teorie literara*, tom 28, 1979, nr. 3, pp. 437 – 443.
- 141) Popeanga, Vasile, „Preparandiile românesti din Transilvania”, în *Ziridava*, XII, 1980, pp. 529 – 570.

- 142) Puia, Danila, „Ordine, completari, însemnari, note și observații ale protopopului Mehădiei, Nicolae Stoica de Hăgeș”, în *Mitropolia Banatului*, XXIII, 1973, nr. 7-9, pp. 490-506.
- 143) Puiu-Fărcaș, Sidonia, „Pagina de titlu. Evoluția ei”, în *Biblioteca și Cercetarea*, IV, 1980, pp. 177 – 191.
- 144) Eadem, „Tipograf, librar, editor, autor”, în *Biblioteca și Cercetarea*, V, 1981, pp. 190 – 219.
- 145) Raica, Ioan, „Moara de hârtie de la Strungari”, în *Studii și comunicări. Arheologie-Istorie-Etnografie*, Alba Iulia, III, 1961, pp. 293 – 302.
- 146) Rîpa-Buicliu, Dan, „Decrete și cărți didactice imprimate pentru învățământul din Transilvania și Banat (1771-1822)”, în *Sargetia*, XVI-XVII, 1982-1983, pp. 550 – 553.
- 147) Idem, „Regulamente școlare și cărți didactice pentru învățământul din Transilvania și Banat (1771-1822)”, în *Biblioteca și Cercetarea*, VII, 1983, pp. 139 – 147.
- 148) Roman, Louis, „Românii transilvaneni în secolele XVI-XVIII: O abordare demoistorică”, în *Revista Istorică*, serie nouă, tom IX, 1998, nr. 3 – 4, pp. 188 – 200.
- 149) Roșu, I., „Cărți vechi românești”, în *Societatea de mâine. Revista săptămânală pentru probleme sociale și economice*, an II, nr. 7, 15 februarie 1925, pp. 111 – 112.
- 150) Sacerdoțeanu, A., „Tipografia Episcopiei Râmnicului (1705 – 1825)”, în *Mitropolia Olteniei*, XII, 1960, nr. 5 – 6, pp. 291 – 349.
- 151) Schipor, I. V., „Calendarele și răspândirea literaturii în spațiul etno-cultural românesc”, în *Analele Bucovinei*, an III, 1996, nr. 1, pp. 55 – 58.
- 152) Sigmirean, Cornel, „Istoria formării intelectualității transilvanene în epoca modernă. Stadiul cercetărilor și perspective”, în *Tribuna*, serie nouă, an I, 2002, nr. 2, pp. 15 – 16.
- 153) Idem, „Clerul românesc din Transilvania format la universitățile din Europa Centrală și de Vest”, în *Studia Universitatis Petru Maior*, 4, 2004, pp. 93 – 98.
- 154) Sîmădrea, Tit, „Tiparul bucureștean de carte bisericească în anii 1740 – 1750”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXXIII, 1965, nr. 9 – 10, pp. 845 – 942.
- 155) Simonescu, Dan, „O latură necunoscută din activitatea lui Vasilie Aaron”, în *Arhiva românească*, tom V, 1940, pp. 257 – 265.
- 156) Suciș, Petre, „Poporiată Ardealului. Din timpurile cele mai vechi până în 1890”, în *Societatea de mâine. Revista săptămânală pentru probleme sociale și economice cuprinzând Buletinul Secției Social-Economice a „Astreii”*, an II, nr. 41, 11 octombrie, 1925, pp. 711 – 712 și nr. 42, 18 octombrie, 1925, pp. 728 – 730.

- 157) Serbanescu, N., „Vechile tipografii românești din secolul al XVI-lea”, în *Îndrumător pastoral*, II, 1978, pp. 91 – 102.
- 158) ?otropa, Virgil, „Români la gimnasiul latino-catolic din Bistri? a. 1729-1779”, în *Transilvania*, XXXII, 1901, nr. 1, pp. 3-16.
- 159) Pompiliu, Teodor, „Contacte, convergente româno-maghiaro-sasesti în Epoca Luminilor”, în *Anuarul Institutului de Cercetari Socio-Umane „Georghe Sincai”*, Târgu Mures, III-IV, 2000-2001, pp. 175 – 185
- 160) Idem, „O copie din 1794 a manuscrisului lui Samuil Micu Clain: <<Statuta sau legile scaunelor sase? ti din Ardeal>>”, în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, IV, 1961, pp. 267 – 271.
- 161) Tatai Balta, Cornel, „Gravorii în lemn de la Blaj (1750 – 1830)”, în *Apulum*, XIII, 1975, pp. 719 – 745; XV, 1977, pp. 705 – 727; XXI, 1983, pp. 245 – 262; XXIII, 1986, pp. 211 – 222.
- 162) Idem, „Petru Papavici Tipograf Rîmnicean, ilustrator al Penticostarului de la Blaj din 1768”, în *Îndrumător pastoral*, II, Alba Iulia, 1978, pp. 120 – 123.
- 163) Idem, „Incursiune în xilografura românească (sec. XVI - XIX)”, în *Apulum*, XVII, 1979, pp. 441 – 467.
- 164) Tatai Balta, C., Mircea, G., „Lucratorii tipografiei de la Blaj (1787 – 1821) în context documentar (I)”, în *Apulum*, XXV, 1988, pp. 365 – 384.
- 165) Idem, „Legatorie ? i legatori de carte la tipografia din Blaj în anii 1787 – 1792, 1795 – 1821”, în *Anuarul Institutului de Istorie*, Cluj Napoca, XXXIII, 1994, pp. 259 – 304.
- 166) Idem, „Prefec? ii tipografiei din Blaj (1754 – 1822)” în *Apulum*, XXXV, 1998, pp. 389 – 405.
- 167) Tatai-Balta, Cornel, Smericinschi, Teodor, „Din activitatea tipografiei de la Blaj (1787 – 1821) reflectata de un material arhivistic”, în *Apulum*, XIX, 1981, pp. 239 – 258.
- 168) Teodor, S., „Pripealele monahului Filotei de la Cozia III”, în *Mitropolia Olteniei*, VI, 1954, nr. 4-6, pp. 177 – 190.
- 169) Teodorescu, Dorin, „Aspecte privind circula? ia în jude? ul Olt a car? ilor române? ti vechi tiparite la Blaj, Bra?ov ?i Sibiu”, în *Mitropolia Olteniei*, XXXVIII, 1987, nr. 2, pp. 108 – 112.
- 170) Idem, „Cartea veche românească sibiana din jude? ul Olt”, în *Revista Muzeelor*, XXXIII, 1996, nr. 3, pp. 58 – 59.
- 171) Idem, „Ceasoslovul sibian din 1802”, în *Transilvania*, 2008, nr. 2, pp. 42-44.

- 172) Theodorescu, Barbu, „Psaltirea. Însemnari bibliografice”, în *Glasul Bisericii*, an XX, 1961, nr. 5 – 6, pp. 496 – 527.
- 173) Tonk A., „Intellectualitatea româna și liceul piaristilor din Cluj”, în *Studia Universitatis Babeș – Bolyai, series Historia*, fasc. 1, Cluj Napoca, 1968, pp. 45 – 58.
- 174) ? epelea, G. F., „O edi? ie necunoscută a Alexandriei”, în *Limba Româna*, XIII, 1964, nr. 6, pp. 605 – 613.
- 175) ? opan, Grigore, „Contribu? ii bra?ovene la evolu? ia ? i afirmarea car? ii vechi române? ti”, în *Cumidava*, XIII, 1983, pp. 111 – 116.
- 176) Veress Andrei, „Tipografia românească din Buda”, în *Boabe de grâu*, III, 1932, nr. 12, pp. 593 – 612.
- 177) Wolf, I., „Problematika românească în istoriografia sasească (1790-1848)”, în *Acta Musei Napocensis*, 16, 1979, pp. 325 – 329.
- 178) f. a., „Breviaru istoricu alu scóleloru din Blasiu”, în *Transilvania*, X, 1877, nr. 15, pp. 175-176.

VI.WEBOGRAPHY

- 1) <http://www.bjbc.ro:8080/bjbc/publicatii-1/conori-de-carte-veche-romaneasca-in-patrimoniul-bjbacau.pdf/download> (Cornelia ? irm-bibliotecar).
- 2) http://ro.wikipedia.org/wiki/viata_bisericeasca_a_comunei_Racovita#C.C4.83r.C8.9Bi_vechi_biserice.C899ti
- 3) <http://fr.wikipedia.org/wiki/La-Messiade>
- 4) http://ro.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Gottlieb_Klopstock
- 5) www.crispedia.ro/Vasile_Aaron
- 6) [http://www.observatorcultural.ro/Libertate-si-cenzura-in-Romania-t\(III\)*articleID_10520-articles_details.html](http://www.observatorcultural.ro/Libertate-si-cenzura-in-Romania-t(III)*articleID_10520-articles_details.html)
- 7) <http://www.caietesilvane.ro/indexcs.php?cmd=articol&idart=233>
- 8) http://cultural.freehostia.com/altii/De_ce_Sibiul.html
- 9) www.turism.sibiu.ro/ro/traditii.html
- 10) <http://tara-barsei.ro/wp-content/uploads/2009/02/tescula2008.pdf>
- 11) <http://www.historycluj.ro/Istorie/anuare/AnuarBaritHistorica2007/10Zsolt.Primele%20tiparituri.text.pdf>
- 12) <http://www.revistateologica.ro/articol.php?r=43&a=3735>
- 13) <http://www.cimec.ro/carte/dl.asp?filename=Catalogul-cartii-romanesti-Stefania-Stefan.pdf>
- 14) <http://web.tiscali.it/libriliresbooks/xilografia.htm>

- 15) <http://idref.fr/034375848>
- 16) http://biblioteca.umf.ro/Catalog_carte_veche.pdf
- 17) http://www.observatorcultural.ro/O-carte-de-referinta-despre-iluminismul-romanesc*article ID_5497-articles_details.html
- 18) <http://www.oldbookillustrations.com/pages/tailpiece4.php?lng=en>
- 19) http://documente.bcucuj.ro/web/bibdigit/patrimoniu/BCUCLUJ_FCS_BRV363D.pdf

Curriculum Vitae	
Personal information	
First name(s) / Surname(s)	CORNEL MARIA
Telephone(s)	0269214828
Mobile:	0742371073
Fax(es)	
E-mail	cornelmaria09@yahoo.com , coco07mar@yahoo.com
Nationality	Romanian
Date of birth	March 7 th 1980
Gender	Male
Occupational field	History (high school level)
Work experience	
Dates	Since September 2003
Occupation or position held	Appointed teacher of History
Main activities and responsibilities	Teaching history high school level Training students of the Sibiu County for history school competitions (2008, 2009, 2010)
Name and address of employer	„St. L. Roth“ High school, Medias
Type of business or sector	Pre-university education: school teaching
Professional Activity	
Dates	20-21 October 2011
Main activities and responsibilities	I supported lecture titled <i>Adaugiri și rectificari la Bibliografia româneasca veche</i> , in anual session <i>Bibliologie și patrimoniu cultural național. Strategii culturale și editoriale în spațiul românesc: de la manuscris la e-book</i> , V th edition organized by Faculty of History and Philology in „1 Decembrie 1918“ University of Alba Iulia.
Dates	18-21 June 2011
Main activities and responsibilities	Trip for study and getting knowledge Calimaneți – Vf. Cozia – monasteries Cozia și Ostrov with students from „St. L. Roth“ High School, Mediaș
Dates	7 June 2011

Main activities and responsibilities	Project coordinator <i>Viata în mediul rural în perioada comunista</i> – interviews in Țoala and Agârbiciu with students from „St. L. Roth” High School, Media?
Dates	15-16 April 2011
Main activities and responsibilities	I supported lecture titled <i>Politica editoriala a tipografiei Bart din Sibiu la cumpana secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea. Aspecte generale</i> in anual session <i>Sub semnul lui Clio</i> , VI th edition, organized by Faculty of History and Patrimony in „Lucian Blaga” University Sibiu
Dates	12 November 2010
Main activities and responsibilities	I supported lecture titled <i>Prefețe de tiparituri vechi sibiene de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Între act cultural și sursa de istorie a mentalităților</i> , in sesion <i>Doctoranzi albaulieni și oportunitatea cercetării istorice</i> , VI th edition, organized by Faculty of History and Philology in „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia.
Dates	13-16 May 2010
Main activities and responsibilities	Trip for study and getting knowledge – Dacian fortresses in Orastie Mounties with students from „St. L. Roth” High School, Media?
Dates	16 April 2010
Main activities and responsibilities	I supported lecture titled <i>Contextul favorabil al editării în limba română de catre Petru Bart la sfârșitul secolului al XVIII-lea</i> , in anual session <i>Sub semnul lui Clio</i> , IV th edition, organized by Faculty of History and Patrimony in „Lucian Blaga” University Sibiu
Dates	March 2010
Main activities and responsibilities	Trip for study and getting knowledge Cârțoara – Bălea Lac – Albota – Manastirea Cârța with students from „St. L. Roth” High School, Media?
Dates	27 March 2010
Main activities and responsibilities	Participation in the colloquium <i>Predarea istoriei astazi din perspectiva istoricului și a didacticianului</i> , organized by Faculty of History and Patrimony in „Lucian Blaga” University Sibiu
Dates	26-27 November 2009
Main activities and responsibilities	Participation to the National Training Programm – project <i>Doctoratul în Țoli de Excelență – Evaluarea calității cercetării în universități și creșterea vizibilității prin publicare științifică</i> , „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia.
Dates	October - November 2009
Main activities and responsibilities	Organized the exhibition <i>Sistemul de învățământ preuniversitar în perioada comunista</i> - „St. L. Roth” Medias
Dates	May 2008
Main activities and responsibilities	Trip for study and getting knowledge – Alba Iulia – Abrud – Zlatna – Rosia Montana
Dates	March – April 2008
Main activities and responsibilities	Project coordinator <i>Viata în mediul rural în perioada comunista</i> – interviews in Atel and Seica Mica

Dates	November 2007
Main activities and responsibilities	Trip for study and getting knowlwdge – North Oltenia – Cheile Oltetului
Dates	May 2007
Main activities and responsibilities	Trip for study and knowledge – Tg. Jiu (C. Brâncusi) – Craiova – Drobeta Turnu Severin – Cazanele Dunarii
Dates	November 2006
Main activities and responsibilities	Trip for study and getting knowledge – Roman Sarmizegetusa – Densus Medieval Church – The European buffalo reservation
Dates	June 2006
Main activities and responsibilities	Trip for study and getting knowledge – Dacian fortresses in Orastie Mountains – Hunedoara Castle
Education and training	
Dates	August 2009
Title of qualification awarded	The Second Degree in Teaching (pre – university education)
Principal subjects/occupational skills covered	Teaching History at pre – university level
Name and type of organisation providing education and training	The University „Lucian Blaga” of Sibiu The Faculty of History and Patrimony „Nicolae Lupu”
Dates	August 2005
Title of qualification awarded	The Definitive Degree in Teaching (pre – university education)
Principal subjects/occupational skills covered	Teaching at pre – university level
Name and type of organisation providing education and training	The University „Lucian Blaga” of Sibiu The Faculty of History and Patrimony „Nicolae Lupu”
Dates	June 2005
Title of qualification awarded	Master
Principal subjects/occupational skills covered	Subject of master paper: <i>Conservation and protection of the national cultural patrimony written on paper in Romania</i>
Name and type of organisation providing education and training	The University “Lucian Blaga” of Sibiu The Faculty of History and Patrimony „Nicolae Lupu”
Dates	1999 - 2003
Title of qualification awarded	BA in History
Principal subjects/occupational skills covered	History and Romanian Paleography (XVI th – XIX th)
Name and type of organisation providing education and training	The University „Lucian Blaga” of Sibiu The Faculty of History and Patrimony „Nicolae Lupu” The Department of History

Personal skills and competences					
Mother tongue(s)	Romanian				
Other language(s)	English				
Self-assessment	Understanding		Speaking		Writing
<i>European level (*)</i>	Listening	Reading	Spoken interaction	Spoken production	
English	C1	B2	C1	C1	C1
Social skills and competences	- Sociable - Very good teamwork skills				
Computer skills and competences	- Good skills in Microsoft Word, Internet Explorer				

Annexes:

Published studies:

1. Cornel Maria, „Scurt istoric al dinastiei de tipografi Barth din Sibiu (sec. XVII – XIX), în *Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica*, VII, 2010, pp. 153 – 164.

To be published:

1. Cornel Maria, „Politica editoriala a tipografiei Bart din Sibiu la cumpana secolelor al XVIII-lea ?i al XIX-lea. Aspecte generale” în *Studia Universitatis Cibieniensis*.
2. Cornel Maria, „Aaugiri ?i rectificari la Bibliografia româneasca veche”, în *Transilvania*.
3. Cornel Maria, „Înalte fe?e biserice?ti în colaborare cu tipografia Bart”, în *Transilvania*